

TURYSTYKA KULTUROWA I JEJ WALORY!

Turystyka kulturowa to dziedzina turystyki skierowana na odwiedzanie i poznawanie miejsc związanych z kulturą w jej wielu aspektach. Obiekt zainteresowania tej turystyki stanowią zarówno wytwory kultury w przeszłości, jak i współczesne, a w jej skład integralnie wchodzi więc również wszelkiego rodzaju turystyka historyczna. Nie należy zaś do niej krajoznawstwo.

Turystyka kulturowa jest jedną z najstarszych form turystyki. Od drugiej połowy XX w., zwłaszcza w krajach Europy zachodniej, trwa rosnące zainteresowanie tą formą aktywności turystycznej i postępujący za tym rozwój usług komercyjnych w tym zakresie.

Kiedy uprawiamy turystykę kulturową, to po drodze spotykamy wielu pasjonatów, którzy robią wszystko co w ich mocy, aby ocalić i przekazać kolejnym pokoleniom ślady swojej historii i zwyczajów.

Turystyka kulturowa udowadnia, że Polska nie jest krajem jednolitym. To kraj bogaty w różnorodność, otwarty, ciekawy. I śledząc historię poszczególnych regionów przekonujemy się, że zawsze tak było. Ludzie coraz częściej i chętniej przyznają się do swojej etnicznej tożsamości.

Miejscowości i regiony zaczynają dostrzegać, że aby się czymś wyróżnić, powinny sięgnąć do swoich korzeni. Widzimy też, że turyści, przyjeżdżając do danego miejsca, coraz bardziej świadomie szukają informacji o tym, gdzie się znaleźli. Chcą poznać historię regionu, posmakować regionalnej kuchni i kupić oryginalną, a nie wyprodukowaną w Chinach, pamiątkę.

Oprócz podziwiania pięknych widoków i dzięki przyrodzie warto skierować swoją uwagę na miasteczka i wsie, gdzie ludzie żyją inaczej, mówią innym językiem lub gwarą, w święta ubierają się w tradycyjne stroje i mają odmienne podejście do życia.

W Polsce mamy wiele wspaniałych regionów kulturowych, obszarów zamieszkałych przez ludność cechującą się odrębnością w zakresie praktykowanych obyczajów, gwary, ubioru, budownictwa. Nie pokrywają się z one z granicami administracyjnymi województw, ponieważ kształtowały się na przestrzeni lat w trakcie wydarzeń historycznych. Wiele regionów kulturowych Polski różniło się między sobą stopniem rozwoju gospodarczego, kulturowego. Z biegiem lat na skutek masowych migracji, szybko zachodzących procesów osadniczych i urbanistycznych wiele z historycznych regionów wraz z ich odrębnością wyznaczaną przez kulturę ludową zanika.

W Polsce regiony kulturowe można wyróżnić wśród regionów historycznych kraju, jakimi są Wielkopolska, Mazowsze, Małopolska, Pomorze, Śląsk, Kujawy, Mazury.

Współcześnie niewiele grup zachowało wyraźną odrębność kulturową.

Na Pomorzu są to Kaszubi i Kociewiaczy. Na terenie Wielkopolski swoją odrębność kulturową zachowali Bąbrzanie, będący potomkami niemieckich osadników, Biskupianie, Mazurzy, będących ludnością polską zmieszaną z Prusakami i Niemcami. Zamieszkują również tereny Warmii i Mazur.

Na Kujawach są to Kujawiacy. Na obszarze Mazowsza odrębną grupę kulturową stanowią Łowiczanie i Kurpie. W Małopolsce najliczniejszą i najbardziej znaną grupą kulturową w skali kraju są górale, a wśród nich Orawianie, Podhalanie, Zagórzanie, Spiszacy, zamieszkujące tereny Karpat.

Na wschodzie Małopolski są to Bojkowie i Łemkowie, będący równocześnie mniejszością etniczną. Równie znani ze swej odrębności są Ślązacy na obszarze Górnego Śląska.

Najbardziej znane regiony kulturowe w Polsce słyną z widocznej gołym okiem odrębności. W tej grupie można wymienić Kaszubów czy górali.

Do końca XVIII wieku przetrwały regiony kulturowe w Polsce, których odrębność wynikała jeszcze z różnic pomiędzy plemionami, które żyły na terytorium Polski. Różniły się one również różnym stopniem rozwoju gospodarczego. Te regiony kulturowe w Polsce znajdują się w takich dzielnicach historycznych jak Wielkopolska, Śląsk, Małopolska, Mazowsze i Pomorze. Obecnie w wielu przypadkach jest to podział umowny i nie można wskazać odrębności regionu Polski. Wyjątkiem są Kaszubi, Kurpie czy Górale.

Grupy i regiony kulturowe w Polsce zawdzięczają swoją odrębność jednemu z kilku czynników. Mogła to być długotrwała przynależność do tych samych posiadłości feudalnych, jak ma to miejsce w przypadku Książaków i Kurpiów na Mazowszu. Kolejny czynnik to migracje, jak ma to miejsce w przypadku Bambrów czy Olędrów. Ostatnim czynnikiem jest opóźnienie w rozwoju gospodarczym i kulturowym, które najczęściej pojawiało się na terenach górzystych.

Regiony kulturowe w Polsce można wyodrębnić w historycznych dzielnicach Polski. Na Pomorzu są to Kaszubi, których nikomu nie trzeba przedstawiać, bo wiedza o ich odrębności jest powszechna. Mają własne stroje, zwyczaje i język, choć według innych kryteriów będzie to tylko dialekt. Nikomu nie trzeba również prezentować Ślązaków.

W Wielkopolsce są to wspomniani już Bambrzy, którzy są potomkami niemieckich osadników. Od kilku lat działa towarzystwo dbające o tradycję Bambrów, poczucie więzi i tradycji. Co roku w Poznaniu obchodzone jest Święto Bambińskie.

Kolejnymi regionami kulturowym w Polsce są Warmia i Mazury. Mazurzy byli polskimi osadnikami, którzy z biegiem lat wymieszali się z Prusami, Niemcami i innymi przybyszami na tych terenach. W przeciwieństwie do Warmiaków przeszli na luteranizm. Obecnie tylko około tysiąca osób określa siebie jako Mazurów. Większość ludności z tego regionu, z uwagi na szykany komunistycznych władz, wyjechała z kraju. W pozostałych regionach Polski, czyli w Małopolsce można wyodrębnić Łemków, Bojków, górali, Lachów Sądeckich czy Lasowiaków. Ostatnim regionem jest Mazowsze, w którym żyją Książacy koło Łowicza czy Kurpie nad Narwią. Można też wymienić jeszcze region: opoczyński, sieradzki, sarnicki, podlaski, kujawski, lubelski czy lubuski.

Polska to bardzo różnorodny kraj. Okazuje się, że nie musimy wcale wyjeżdżać za granicę, żeby odkrywać zupełnie nieznane światy 😊.